

Blink! Een openbaring in een oogopslag

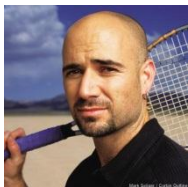
Verslag van de Yellow Cats sessie over Intuïtie

De aandacht voor het onderbewustzijn groeit. Een echte kans krijgt het volgens Ab Dijksterhuis pas als het bewustzijn van zijn troon wordt gestoten. Sinds de Verlichting hechten we veel waarde aan de ratio en daarmee aan het bewustzijn. Maar de verwerkingscapaciteit van dit deel van de hersenen is beperkt en staat in schril contrast tot die van **het onderbewustzijn, dat vele miljoenen bits per seconde kan verwerken**. De capaciteit van dit deel van de hersenen is zelfs zo klein, dat je je kunt afvragen of het wel complexe vraagstukken kan oplossen en niet meer geschikt is voor de eenvoudige vraagstukken.

De waarde van het onderbewustzijn wordt wel onderkend en misschien ook wel op voor hem kenmerkende sublieme wijze onder woorden gebracht door Einstein. Hij heeft ervaren dat zijn brein hem plotseling openbaarde dat iemand in vrije val zijn eigen gewicht niet voelt. **Het inzicht was eerder dan zijn bewustzijn**. Zijn hersenen 'openbaarden', het planmatig redenerende bewustzijn kwam pas later.

Hieruit blijkt dat het bewustzijn reflecteert op wat er in het onderbewuste is bedacht. In niet alle gevallen lukt het een kloppende redenering op te zetten. Wat wij expliciet maken, is niet altijd de 'ware argumentatie'. We zien dit bijvoorbeeld in de sport. De tennisser Agassi stond bekend om zijn pols, althans dat dacht hij. Zijn redenatie was dat hij ballen kon terugslaan omdat hij zo snel en soepel zijn pols kon bewegen. Het gevolg was dat er allerlei clinics zijn opgezet voor andere tennissers die hun polsbewegingen wilden verbeteren. Het enige gevolg was een groeiend aantal polsblessures. Video-opnames van Agassi die beeld voor beeld werden teruggekeken, toonden ook dat de pols helemaal niet draaide. Het onderbewustzijn van Agassi had een andere manier om af te rekenen met de ballen van de tegenstanders, dan zijn bewustzijn.

Dit soort vertekeningen komen we vanzelfsprekend niet alleen in de sport tegen, maar ook in het bedrijfsleven. Menig strategie is deels een correcte dan wel foutieve beredenering van een handelwijze die heeft plaatsgevonden. Argumenten voor een bepaalde strategische optie worden erbij gezocht. De wens en noodzaak om een sluitende verklaring te kunnen overleggen, houdt verband met de behoefte aan controle en beheersing. Het is een manier om de angst te reduceren.

De ware ondernemer lijkt hierdoor minder gehinderd te worden. Die weet als Einstein de wisselwerking tussen de intuïtie, het onderbewustzijn en de ratio, het bewustzijn, optimaal uit te nutten. Zoals Malcolm Gladwell stelt, hij is in staat optimaal heen en weer te tokkelen tussen het bewustzijn en onderbewustzijn.

Steve Jobs moet over intuïtie beschikken, maar hij is ook absoluut rationeel, anders weet hij niet op dergelijke doeltreffende wijze Apple voort te sturen. Niet alleen als maker van randapparatuur met een mooi design en een intuïtieve interface, maar ook als verspreider van content (apps) waarvoor billijke prijzen gevraagd worden binnen een maar beperkt open systeem. Richard Branson van de Virgin Group stelt ook op de mooiste ideeën te komen als hij op een terras zit in Londen. Bedrijfskansen openbaren zich als hij de mensen langs ziet lopen; zijn analisten en onderzoekers valideren deze slechts.

Aan de ene kant is de uitdaging in het bedrijfsleven intuïtie een kans te geven in de besluitvorming, de ideegeneratie, de uitvoering en zelfs de controle. Aan de andere moeten we ook op zoek naar manieren om de intuïtie beter te ontwikkelen; net als topsporters die tennissen of bergen beklimmen.

Intuïtie een kans geven vraagt om het wegnemen van de gebruikelijke barrières. Het vraagt om meer handelingsvrijheid en bewegingsvrijheid, wellicht wel aan te duiden met de term **empowerment**. We moeten kunnen inspelen op specifieke situaties en daar naar goeddunken kunnen handelen. Niet alle keuzen behoeven logisch verklaard te kunnen worden. De waarde van een eerste ingeving, een **openbaring**, dient niet onderschat te worden.

Maar tegelijkertijd is **er voor nodig dat de intuïtie verder wordt ontwikkeld**. Onbewuste onbekwaamheid, die mogelijk onopgemerkt voortbestaat als allen in deze status verkeren, dient omgezet te worden in **bewuste onbekwaamheid**. De situatie dat allerlei kapiteins aan wal commentaar geven op zaken waar ze geen verstand van hebben, dient voorkomen te worden. **Door cognitief en associatief te leren is het stadium van bewuste bekwaamheid te bereiken. Het hoogst bereikbare niveau is dat van de onbewuste onbekwaamheid**. Het is een pad dat we kunnen afleggen door af en toe rust nemen, afleiding te zoeken en niet alleen gefocust op de zaak of het onderwerp te blijven, te rationaliseren. Het vraagt om handelen zonder altijd de juiste argumentatie paraat te hebben. Het helpt als er af en toe expliciete instructies komen; een master voorbeeldgedrag vertoont dat gevolgd kan worden (vanuit het onderbewuste).